# T013 BD IV 190-Q20-P24 Quan Sát Các Ngoại Đạo-Phật Bản Hạnh Tập

*Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)*

Phaåm 24: QUAN SAÙT CAÙC NGOAÏI ÑAÏO

Thuôû aáy Thaùi töû töï caàm dao caét buùi toùc treân ñaàu, roài caïo boû raâu toùc, thaân maëc aùo ca-sa, lieàn khi aáy voâ löôïng traêm ngaøn chö Thieân heát söùc vui möøng traøn ngaäp chaâu thaân khoâng theå töï kieàm cheá. Do trong taâm qua ñoãi vui möøng ñoàng la lôùn, hoaëc ca vang, hoaëc huyùt gioù, hoaëc tung y phuïc, roài mieäng hoâ to: –Thaùi töû Taát-ñaït-ña ngaøy nay ñaõ xuaát gia! Thaùi töû Taát-ñaït-ña ngaøy nay ñaõ xuaát gia! Nhaát ñònh Ngaøi seõ chöùng quaû Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Ngaøi ñaõ ñuû taát caû yeáu toá tinh thaàn cuûa moät chuùng sinh, nhöng Ngaøi ñaõ xaû boû nhöõng yeáu toá naøy, cho ñeán leõ ra Ngaøi phaûi chòu nhöõng khoå naõo bieät ly nhö nhöõng chuùng sinh khaùc, nhöõng thöù raøng buoäc aáy nay Ngaøi ñaõ giaûi thoaùt. Nôi Boà-taùt caét buùi toùc, sau naøy daân chuùng xaây moät ngoâi thaùp ñeå kyû nieäm goïi laø thaùp Caét buùi toùc. Nôi Boà-taùt maëc chieác ca-sa ñaàu tieân, sau naøy daân chuùng xaây moät ngoâi thaùp goïi laø thaùp Thoï ca-sa. Nôi Xa-naëc vaø ngöïa Kieàn-traéc töø bieät Thaùi töû trôû veà hoaøng cung, sau naøy daân chuùng xaây thaùp kyû nieäm ñaët teân laø thaùp Xa-naëc vaø ngöïa Kieàn-traéc trôû veà cung. Boà-taùt böôùc ñi chaäm raõi veû maët ñaêm chieâu coù ai ñeán hoûi Ngaøi, Ngaøi im laëng khoâng ñaùp. Taát caû daân chuùng noùi vôùi nhau: “Vò Tieân nhaân naøy nhaát ñònh laø con doøng hoï Thích.” Nhaân ñaây ñaët teân cho Ngaøi laø Thích-ca Maâu-ni. Luùc aáy Boà-taùt töï taâm sinh ra suy nghó: “Ta nay ñaõ soáng cuoäc ñôøi nhö theá naøy roài, ñaõ xaû boû caûnh vöông vò quoác thaønh quyeán thuoäc, khoâng coù hoái tieác, vieäc xuaát gia nay ñaõ hoaøn thaønh, laø hieän töôïng cuûa töôùng tòch dieät.” Nghó nhö vaäy roài, taâm Thaùi töû caøng duõng maõnh. Roài Thaùi töû töø thoân A-ni-di-ca laàn laàn höôùng veà thaønh Tyø-da-ly, treân ñöôøng ñi baêng qua ngang choã ôû cuûa Vò Tieân nhaân kyø cöïu teân laø Baït-giaø-baø (nhaø Tuøy dòch laø Ngoõa Sö). Khi Boà-taùt ñeán choã ôû cuûa vò Tieân nhaân, khu röøng naøy töï nhieân böøng saùng. Boà-taùt ñaõ côûi boû chieác thieân y Ca-thi-ca vaø taát caû chuoãi anh laïc trang söùc treân mình, chæ do oai ñöùc nôi töï thaân Boà-taùt phaùt ra aùnh saùng laøm choùi maét taát caû Tieân nhaân trong röøng. Coù baøi keä noùi: Thieân y anh laïc Ngaøi ñeàu boû Chæ maëc ca-sa phaùp phuïc thöôøng Thaân quang oai löïc chieáu chö Tieân Naøo khaùc töôïng vöông sö töû böôùc. Khi aáy, taát caû caùc Tieân nhaân ñang tu caùc haïnh nhö ñi, ñöùng, naèm, ngoái, hoaëc tay hoï ñang caàm ñoà vaät, hoï tuøy theo ñoù giöõ laáy oai nghi, taát caû ñoàng höôùng veà tröôùc maët Boà-taùt, ñem taâm cung kính aùi moä toân troïng ñaûnh leã; hoaëc coù Tieân nhaân chieâm ngöôõng maø taâm coøn sinh nghi. Nhöng nhöõng vò Tieân nhaân kyø cöïu naøy, hoaëc coù vò ñang nhaët laáy hoa quaû, reã caây döôïc thaûo. Ngoaøi ra, caùc vò khaùc ñi xa chöa veà, maëc daàu hoï chöa thaáy Boà-taùt maø loøng hoï khoâng nghi, chæ töø xa nghe tieáng Boà-taùt, sau khi nghe roài loøng hoï nao nao voäi vaõ trôû veà choã ôû trong röøng cuûa mình,

neân nhöõng ñieàu ñaùng laøm hoï khoâng laøm, nhöõng vaät ñaùng nhaët laáy hoï khoâng nhaët laáy, ngoaøi ra nhö bao nhieâu hoa quaû, reã caây döôïc thaûo, daàu ñaõ nhaët laáy roài hoï ñeàu vaát boû, trong taâm hoï mong sao sôùm trôû veà gaëp ñöôïc Boà-taùt. Bao nhieâu loaøi chim trong röøng nhö hoàng nhaïn, ngoãng, vòt trôøi, anh voõ, saùo saäu, uyeân öông, maïng maïng, khoång töôùc vaø Ca-laêng-giaø, Caâu-sí-la… khi thaáy Boà-taùt tieán vaøo

röøng, chuùng ñeàu caát tieáng hoùt thaùnh thoùt eâm dòu. Laïi bao nhieâu loaøi truøng thuù trong röøng, chuùng noù ñeàu khoâng aên coû uoáng nöôùc, vui möøng hôùn hôû keùo ñeán tröôùc maët Boà-taùt. Baáy giôø, trong röøng coù caùc vò Baø-la-moân lo vieäc cuùng teá, vaét söõa nôi caùc boø söõa, tuy caùc con boø naøy saép heát söõa, nhöng vuù nôi caùc con boø boãng nhieân caêng ñaày töï nhieân tuoân chaûy nhö luùc ban ñaàu. Hoï noùi vôùi nhau: “Chuùng ta ñaõ töøng nghe noùi coù taùm vò trôøi Baø-sa-sa, ngöôøi naøy phaûi chaêng laø moät trong taùm vò aáy.” Hoaëc coù ngöôøi noùi: “Caùc vò chuû trôøi sao Laâu, ngöôøi naøy phaûi chaêng laø moät trong hai vò aáy? Khoâng bieát lyù do gì vaø töø ñaâu ngöôøi ñeán khu röøng naøy? AÙnh saùng toûa khaép moïi nôi, gioáng nhö maët trôøi xuaát hieän ban mai chieáu khaép theá gian.” Roài hoï noùi keä: Taùm Baø-sa phaûi chaêng laø moät? Hoaëc Thieân töû trong hai sao Laâu? Khoâng phaûi vaäy côù sao böøng saùng? Tôi vöøng hoàng toûa khaép theá gian. Luùc aáy caùc vò Baø-la-moân tu taäp phaùp tieân, tuøy saûn phaåm coù saün trong röøng duøng laøm vaät cuùng döôøng, ñoàng ñem vaät cuùng döôøng naøy ñeán daâng tröôùc maët Boà-taùt, moïi ngöôøi ñeàu nhaát taâm ñaûnh leã döôùi chaân Boà-taùt, ñoàng thöa: –May maén thay! Thaùnh giaû ñeán ñaây, chuùng toâi muoán thænh Ngaøi ôû laïi. Nôi ñaây ñaày ñuû caùc thöù: röøng caây hoa quaû, reã laù döôïc thaûo vaø doøng suoái maùt laïnh… Tuøy moãi thôøi tieát ñuû cung caáp cho Ngaøi duøng sung maõn. Ñaây laø choã ôû cuûa caùc vò Tieân nhaân ñôøi tröôùc caàu ñaïo giaûi thoaùt, nôi ñaây vaéng veû kinh haønh tòch tónh deã ñöôïc an taâm. Boà-taùt vôùi gioïng noùi ngoït ngaøo eâm dòu, töøng chöõ, töøng caâu roõ raøng deã hieåu, aâm thanh reàn vang nhö tieáng saám, moãi Tieân nhaân ñeàu nhaän ñöôïc lôøi thaêm hoûi. Luùc aáy trong ñaïi chuùng Tieân nhaân coù moät vò tieân Baø-la-moân ôû trong röøng kheùo tu phaùp khoå haïnh, thaáy ñöôïc oai nghi dung maïo cuûa Boà-taùt nhö vaäy, môùi noùi vôùi moät vò Baø-la-moân khaùc: –Vò Thieân ñoàng töû naøy hieåu roõ taâm lyù ngöôøi, kheùo duøng phöông tieän. Vì sao? Phaøm ngöôøi theá gian hoï ñeàu noùi: “Ta sinh con caùi caàn phaûi nuoâi döôõng, khi caùc con tröôûng thaønh chuùng seõ thay ta lo möu keá kinh doanh gia nghieäp, buoân baùn möu caàu tieàn cuûa, laäp keá sinh nhai. Ta luùc aáy chuyeân tu trí tueä caàu ñaïo, neáu ta coù maéc nôï ngöôøi khaùc, chuùng ñeàu thanh toaùn cho ta.” Hoï suy nghó nhö vaäy laø do vì aân aùi neân nuoâi döôõng caùc con. Coøn ñoàng töû naøy khoâng phaûi vaäy, vì chuùng sinh maø caàu ñaïo, khoâng keå thaân maïng, khoâng töï caàu lôïi. Trong ñaïi chuùng Tieân nhaân, coù moät vò Baø-la-moân khaùc noùi vôùi vò Baø-la-moân tröôùc: –Naøy nhaân giaû, ñuùng nhö lôøi nhaân giaû vöøa noùi, ngöôøi trong theá gian khoâng töï hieåu bieát, khoâng laøm troøn boån phaän, thöôøng khoâng bieát ñuû, chæ noùi ngaøy nay ta phaûi laøm xong vieäc nhö theá

naøy, ngaøy mai ta phaûi laøm xong vieäc nhö theá kia. Ngay khi ngöôøi ta haønh söï vaãn chöa ñaït ñöôïc muïc ñích, taát caû nhöõng ngöôøi nhö vaäy trong theá gian laø do meâ hoaëc, trong hieän taïi khoâng laøm troøn vieäc töï lôïi, thì ñôøi vò lai laïi khoâng caùch naøo thaønh töïu caùc lôïi ích. Thuôû tröôùc, khi Boà-taùt töø cung trôøi Ñaâu-suaát giaùng xuoáng traàn gian, thò hieän thai phaøm vaøo nhaø hoï Thích, tröôùc ngaøy saép ñaûn sinh, nôi khu röøng cuûa Tieân nhaân Baït-giaø- baø, töï nhieân töø ñaát moïc leân hai caây baèng vaøng, hai caây naøy to lôùn cao vuùt, ñeán ñeâm Boà- taùt xuaát gia hai caây naøy ñoàng moät luùc boãng nhieân bieán maát khoâng thaáy taêm daïng. Tieân

nhaân Baït-giaø-baø thaáy hai caây naøy trong moät ñeâm ñoàng bieán maát, taâm raát lo aâu veû maët thieåu naõo, cuùi ñaàu suy nghó: “Chaéc chaén ta ñeán luùc suy thoaùi, hay laïi coù ñieàm xaáu gì xaûy ñeán neân môùi xuaát hieän vieäc nhö vaày chaêng?” Boà-taùt troâng thaáy Tieân nhaân Baït-giaø-baø ngoài guïc ñaàu öu saàu thieåu naõo taâm khoâng chuùt an vui nhö vaäy, Ngaøi laàn laàn tieán ñeán gaàn beân Tieân nhaân hoûi: –Thöa Toân giaû, vì côù gì ngaøi ngoài cuùi ñaàu troâng coù veû öu saàu? Tieân nhaân ñaùp: –Thöa Thieân ñoàng töû, choã naøy cuûa toâi töø tröôùc ñeán giôø coù hai caây baèng vaøng töø döôùi ñaát moïc leân, thaân caây to lôùn cao vuùt ñeïp ñeõ raát khaû quan, ngaøy nay toâi thaáy caây naøy boãng nhieân bieán maát, neân öu saàu taâm yù chaúng vui. Toâi ngoài cuùi ñaàu tö duy, nguyeân nhaân laø nhö vaäy. Boà-taùt lieàn hoûi Tieân nhaân: –Thöa Toân giaû, hai caây naøy moïc caùch nay ñöôïc bao laâu? Tieân nhaân ñaùp: –Ñeán nay ñaõ traûi qua hai möôi chín naêm. Boà-taùt laïi hoûi: –Caây naøy maát caùch nay bao laâu? Tieân nhaân ñaùp: –Ñeâm hoâm qua caây naøy bieán maát khoâng thaáy. Boà-taùt laïi baûo Tieân nhaân: –Hai caây naøy laø quaû baùo do phöôùc ñöùc cuûa ta, neân noù xuaát hieän. Neáu Ta coøn ôû ñôøi laøm Chuyeån luaân thaùnh vöông, thì nôi maûnh ñaát an laønh naøy Ta seõ laäp moät hoa laâm vieân. Nhöng Ta nay ñaõ xaû tuïc xuaát gia, vì lyù do ñoù ñeâm hoâm qua hai caây naøy bieán maát khoâng coøn xuaát hieän nöõa. Vì nhaân duyeân nhö vaäy, xin Toân giaû chôù öu saàu. Baáy giôø Boà-taùt ñöôïc taát caû caùc Tieân nhaân tuøy tuøng hai beân, ñöa Boà-taùt höôùng veà phía tröôùc ñeå ñeán choã ôû cuûa hoï. Boà-taùt tuøy yù daïo chôi quan saùt khaép taát caû quang caûnh tu khoå haïnh tinh taán nhö vaäy: ñöùng, ngoài, toïa thieàn… ñeå caàu ñaïo. Trong khi Boà-taùt ôû trong röøng naøy, coù moät Tieân nhaân tu khoå haïnh luoân luoân ñi theo sau haàu Boà-taùt. Boà-taùt vaøo trong röøng, ñeán choã ôû cuûa Tieân nhaân roài, Ngaøi ñöa maét quan saùt khaép boán phöông Ñoâng, Taây, Nam, Baéc, thaáy caùc haønh giaû ñang tu khoå haïnh nhö ñi, ñöùng, naèm, ngoài, vôùi muïc ñích caàu quaû vò toái thaéng. Boà-taùt hoûi caùc Tieân nhaân: –Nay toâi môùi vaøo ñaây caàu ñaïo chöa ñöôïc bao laâu, do vaäy toâi muoán hoïc hoûi nôi caùc vò. Cuùi xin chö vò Tieân nhaân ñuùng nhö phaùp, vì toâi maø thuyeát giaûng nhöõng phaùp tu khoå haïnh cuûa caùc vò, maø tröôùc ñaây toâi chöa töøng hay bieát. Caùc vò seõ vì toâi phaân tích roõ raøng, ñeå toâi nghe roài y nhö phaùp tu taäp, caùc phöông phaùp naøy quaû thaät ñem laïi lôïi ích chaân thaät cho haønh giaû, toâi ñaây cuõng y theo taát caû phaùp khoå haïnh cuûa caùc vò maø tu taäp. Caùc Tieân nhaân ñaùp lôøi Boà-taùt:

–Nhaân giaû hoûi chuùng toâi taát caû phaùp khoå haïnh vaø phaùp caàu ñaïo, chuùng toâi seõ vì Nhaân giaû theo thöù lôùp maø giaûi thích. Phaøm tu khoå haïnh, trong ñaây goàm coù caùc phaùp: Hoaëc coù phaùp haønh giaû chæ aên rau coû; hoaëc coù phaùp haønh giaû chæ aên maàm coû tranh; hoaëc coù phaùp haønh giaû chæ aên nhaønh caây Ca-ni-ca-la; hoaëc coù phaùp haønh giaû chæ aên nhaønh caây Ñaàu-caâu-la; hoaëc coù phaùp haønh giaû chæ aên nhaønh cuûa moät caây naøo ñoù; hoaëc coù phaùp haønh giaû chæ aên phaân boø; hoaëc coù phaùp haønh giaû chæ aên baõ meø, quaû daïi, ngoù sen; hoaëc coù phaùp haønh giaû chæ aên caønh non caùc loaïi caây; hoaëc coù phaùp haønh giaû chæ

uoáng nöôùc ñeå soáng; hoaëc coù phaùp haønh giaû soáng nhö con boï hung; hoaëc coù phaùp haønh giaû soáng nhö con höôu nai chæ aên coû maø soáng; hoaëc coù phaùp haønh giaû ñöùng treân ñaát maø duïng taâm; hoaëc coù phaùp haønh giaû ngoài treân ñaát maø dieät loøng ham muoán; hoaëc coù phaùp haønh giaû soáng baèng “Töù khaåu thöïc”; hoaëc coù phaùp haønh giaû laáy voû gai laøm y phuïc; hoaëc coù phaùp haønh giaû duøng loâng deâ ñen laøm y phuïc; hoaëc coù phaùp haønh giaû duøng coû laøm y phuïc; hoaëc coù phaùp haønh giaû duøng tô taèm laøm y phuïc; hoaëc coù phaùp haønh giaû duøng coû voøi roàng laøm y phuïc; hoaëc coù phaùp haønh giaû duøng coû gaáu laøm y phuïc; hoaëc coù phaùp haønh giaû duøng da nai hay da caùc loaøi vaät cheát röõa coøn thöøa laøm y phuïc; hoaëc coù phaùp haønh giaû duøng toùc roái laøm y phuïc; hoaëc coù phaùp haønh giaû laáy len daï laøm y phuïc; hoaëc coù phaùp haønh giaû laáy ñuû loaïi gieû raùch laøm y phuïc; hoaëc coù phaùp haønh giaû ñeå loõa hình naèm treân gai hoaëc naèm treân taám vaùn hoaëc naèm treân goác caây hoaëc naèm treân caây saøo; hoaëc coù phaùp haønh giaû naèm trong röøng töû thi; hoaëc coù phaùp haønh giaû naèm nôi ñoáng goø moái gioáng nhö ñôøi soáng cuûa con raén; hoaëc coù phaùp haønh giaû ñöùng nôi ñaát troáng; hoaëc coù phaùp haønh giaû traàm mình trong nöôùc; hoaëc coù phaùp haønh giaû thôø löûa; hoaëc coù phaùp haønh giaû nhìn theo maët trôøi di chuyeån; hoaëc coù phaùp haønh giaû giô thaúng hai tay; hoaëc coù phaùp haønh giaû ñöùng yeân nhö trôøi troàng; hoaëc coù phaùp haønh giaû ngoài soaït thaân treân maët ñaát; hoaëc coù phaùp haønh giaû khoâng taém goäi, thaân thoa ñaày buøn ñaát; hoaëc coù phaùp haønh giaû buùi toùc; hoaëc coù phaùp haønh giaû nhoå saïch toùc treân ñaàu; hoaëc coù phaùp haønh giaû nhoå saïch raâu meùp. Chuùng toâi töï tu nhöõng phaùp nhö vaäy. Laïi nöõa, trong khi thöïc haønh, chuùng toâi tö duy quaùn töôûng: Hoaëc nguyeän caàu mong ñöôïc sinh leân coõi trôøi, hoaëc coù vò laïi nguyeän sinh trôû laïi nhaân gian. Do tu khoå haïnh, neân veà sau thaân naøy seõ ñöôïc an laïc. Taïi sao nhö vaäy? Taïi vì caàu ñöôïc sinh leân trôøi raát khoù, neân coát yeáu phaûi laáy vieäc tu khoå haïnh laøm caên baûn. Roài hoï noùi keä: Khi tu taäp khoå haïnh nhö ñaây Seõ höôûng phöôùc coõi trôøi Ñao-lôïi Sieâng khoå haïnh ñôøi sau an laïc Do vì khoå laø nhaân vui söôùng. Tuy Boà-taùt nghe ñöôïc caùc phaùp khoå haïnh cuûa caùc Tieân nhaân nhö vaäy, tuy maét chöa töøng muïc kích caûnh caùc Tieân nhaân noã löïc tu caùc phaùp moân treân, nhöng taâm Ngaøi laáy laøm ngao ngaùn cho raèng nhöõng lôøi trình baøy cuûa caùc Tieân nhaân chöa phaûi laø phaùp

chaân thieïân, Ngaøi haï gioïng chaäm raõi baûo caùc Tieân nhaân: –Ta nay suy xeùt phaùp tu cuûa caùc oâng, tuy nhieân coù khoå caàn phaûi tieâu dieät, maø phöôùc baùo ñôøi sau nhöng khoâng ñònh höôùng, daàu ñôøi sau coù ñöôïc sinh leân coõi trôøi, laïi caùc ngöôøi khoâng bieát taát caû quaû baùo nôi cung ñieän chö Thieân ñeàu laø phaùp voâ thöôøng. Do vì tu haønh neân ñöôïc quaû baùo nhoû nhoi, khoå haïnh nhö vaäy maø ñaõ xaû boû aân aùi thaân toäc, laïi maát thuù vui ôû ñôøi. Caùc vò tu khoå haïnh xa lìa caùc thuù vui, ngöôïc laïi seõ rôi vaøo trong ñaïi lao nguïc. Roài Ngaøi noùi keä: Thaân yeâu, thuù ñôøi Ta ñeàu boû Tu haønh khoå haïnh ñeå leân trôøi Tuy laïi noùi raèng leân Thieân giôùi Naøo ngôø haäu theá vaøo lao nguïc. Boà-taùt noùi keä xong, lieàn baûo:

–Neáu nhö coù ngöôøi daøy voø thaân theå ñeå mong caàu quaû baùo toát, nhö sinh leân trôøi. Do vì caûnh giôùi trôøi thoï höôûng thuù vui nguõ duïc khoâng bieát nhaøm chaùn vaø ñôøi vò lai hoï khoâng traùnh khoûi tai hoïa cuûa phieàn naõo nguõ duïc ñöa ñeán. Naøy caùc Tieân nhaân, do caùc vò tu khoå haïnh trôû laïi chuoác laáy ñaïi khoå. Vì caùc vò khi saép maïng chung, thaáy khoå sôû sinh taâm quaù sôï haõi, neân mong caàu ñôøi sau sinh caûnh giôùi toát ñeïp hôn. Do coù mong caàu sinh neân khoâng thoaùt khoûi luaät voâ thöôøng. Taïi sao nhö vaäy? Chuùng sinh soáng treân theá gian naøy, nôi naøo coù söï khuûng boá, thì hoï seõ trôû laïi ñaém chaáp nôi ñoù. Do ôû theá gian naøy bò caùc khoå sôû böùc baùch, neân hoï caàu sinh leân trôøi thoï höôûng thuù vui. Hoï ao öôùc troâng mong sinh leân Thieân giôùi, nhöng vieäc laøm ñoù chöa thoaùt khoûi luaân hoài, neân ñôøi sau laïi ñoïa vaøo caûnh giôùi khoâng lôïi ích, maø hoï vaãn coá chaáp khoâng boû tu khoå haïnh, hoï cuõng khoâng mong caàu lìa boû phaùp khoå thaân. Muoán caàu caûnh giôùi toát ñeïp vöôït leân treân caûnh giôùi chö Thieân, neáu laø ngöôøi trí thì neân xa lìa nguõ duïc, laàn laàn tìm ñeán caûnh giôùi toái thaéng, nhö ngöôøi ñi boä chaân böôùc veà tröôùc, ñeå ñaït ñeán caûnh giôùi toái thaéng, roài phaûi vöôït qua caûnh giôùi toái thaéng aáy. Neáu caùc ngöôøi laáy vieäc khoå thaân cho laø ñaéc phaùp, thì phaùp khoå thaân naøy laø phi phaùp. Neáu khoå thaân ñeå ñöôïc thuù vui treân Thieân giôùi, do thöïc hieän phaùp naøy seõ rôi vaøo phi phaùp. Nhöng moïi haønh ñoäng cuûa thaân naøy laø do taâm ñieàu khieån, cho neân tröôùc phaûi ñieàu phuïc taâm chaúng neân laøm khoå thaân. Roài Ngaøi noùi keä: Khi thaân ñoäng laø do taâm chuyeån Tröôùc ñieàu taâm neân chôù khoå thaân. Thaân voâ tri döôøng nhö caây ñaù Taâm laøm chuû côù sao thaân khoå? Boà-taùt noùi tieáp: –Theo nhö phaùp tu khoå haïnh caùc vò noùi vöøa roài, do nhòn aên ñeå ñöôïc phöôùc, thì caùc loaøi thuù hoang leõ ra ñöôïc phöôùc lôùn; laïi nhö keû baàn cuøng ñôøi tröôùc troàng ít thieän caên, neân ngaøy nay maéc quaû baùo ngheøo naøn, taøi saûn thieáu huït; cuõng nhö theá gian coù keû khoâng coâng ñöùc, thöôøng caàu nöôùc coâng ñöùc nôi taát caû caùc thaàn kyø treân quaû ñaát naøy duøng ñeå taém röûa thaân theå, nhaèm mong caàu moïi söï ñeàu ñöôïc thaønh töïu nhö sôû nguyeän. Hoaøn toaøn khoâng coù vieäc nhö vaäy! Khi aáy caùc Tieân nhaân khoå haïnh thöa Boà-taùt: –Baïch Nhaân giaû trí tueä saùng suoát, Ngaøi ôû nôi ñaây nhaïân thaáy nhöõng tai hoïa gì? Boà-taùt ñaùp: –Ngaøy nay caùc vò tu theo phaùp khoå haïnh nhö vaäy, ñôøi sau caùc vò seõ bò ñoïa vaøo coõi khoå. Caùc vò

Tieân khoå haïnh laïi cuøng nhau vaán naïn Boà-taùt: –Nôi naøy coù phaùp tu haønh nhö vaäy, taïi sao Ngaøi bieát ñöôïc tu khoå haïnh nhö theá naøy ngaøy mai laïi bò ñoïa vaøo coõi khoå? Boà-taùt ñaùp: –Caùc vò tu caùc phaùp khoå haïnh nhö vaäy, khoâng phaûi laø giaùo phaùp cöùu caùnh, neân seõ rôi vaøo choã khoâng phaûi laø khoâng sôï haõi. Caùc vò Tieân khoå haïnh laïi baïch Boà-taùt: –Nhaân giaû laø baäc Ñaïi ñöùc, xin Nhaân giaû chôù noùi lôøi nhö vaäy! Chuùng toâi ngaøy nay ôû nôi ñaây, treân con ñöôøng haønh ñaïo cuûa chuùng toâi coù coâng ñöùc lôùn, khoâng coù gì ñaùng sôï haõi, neáu ngöôøi naøo y vaøo con ñöôøng tu haønh naøy, sau khi xaû boû thaân hình thoâ xaáu naøy, seõ

ñöôïc baùo thaân toát ñeïp tuyeät vôøi. Boà-taùt noùi: –Tuy sau khi xaû boû thaân thoâ xaáu naøy seõ ñöôïc baùo thaân toát ñeïp, nhöng chöa phaûi laø phaùp ra khoûi luaân hoài. Do ngaøy nay tu phaùp laøm khoå thaân, ñôøi sau seõ ñöôïc baùo thaân. Nhöng baùo thaân ñôøi sau naøy cuõng chöa khoûi khoå. Lyù do taïi sao? Tuy coù tu nhieàu phaùp khoå haïnh, ñeå mong caàu laïc thuù, maø traùi laïi cuõng chaúng heát khoå. Caùc vò Tieân khoå haïnh chaáp lyù baïch Boà-taùt: –Thöa Nhaân giaû, chaúng phaûi nhö vaäy. Chaúng phaûi ñôøi naøy do tu khoå haïnh ñôøi sau laïi bò khoå. Do nhöõng phaùp khoå thaân naøy cuûa chuùng toâi, neân ñôøi sau quyeát ñònh seõ ñöôïc khoaùi laïc. Boà-taùt laïi baûo: –Caùc vò noùi nhö vaäy, cuõng chæ laø lôøi noùi cuûa keû voâ trí. Vì côù sao? Ví nhö coù ngöôøi muoán caàu lôïi laïc maø khoâng bieát trong vieäc caàu lôïi laïc naøy laïi coù ñieàu baát lôïi. Do vì bieát baát lôïi maø vaãn muoán caàu lôïi nôi ñoù, ñaây chaúng phaûi laø ngöôøi trí. Baáy giôø, coù moät vò Baø-la-moân ôû trong ñaïi chuùng cao gioïng xöôùng leân: –Hy höõu thay! Hy höõu thay! Vò Vöông töû naøy laø baäc trí tueä chaân thaät. Ví nhö coù ngöôøi ñöôïc ñoà aên uoáng cao löông myõ vò, maø ñoà aên naøy pha laãn ñoäc döôïc, thöû hoûi ai muoán aên. Vieäc tu khoå haïnh nhö ñaây, ñôøi sau tuy ñöôïc khoaùi laïc maø chöa thoaùt khoûi phaùp höõu vi sinh laõo beänh töû, thì phaùp khoå haïnh naøy ñaâu chaúng phaûi caàu trôû laïi ñöôøng sinh töû? Boà-taùt laïi noùi: –Taát caû khoå theá gian, gheùt nhaát laø töû thaàn cöôùp maïng soáng, maø laïi caàu sinh ñôøi sau, ñaây laø ñieàu ñaïi ngu si. Vò Tieân khoå haïnh taùn thaùn: –Hay thay Vöông töû! E raèng Ngaøi chaúng quaùn saùt chín chaén ñi saâu vaøo moân khoå haïnh naøy. Trong quaù khöù coù voâ löôïng Ñaïi ñöùc ñoàng tu phaùp khoå haïnh naøy, ôû nôi ñaây cuõng coù voâ löôïng traêm ngaøn vaïn öùc vò vua tu Tieân… ñoàng tu phaùp khoå haïnh naøy, ñoàng caàu laïc thuù ôû ñôøi vò lai. Boà-taùt laïi noùi: –Nhö lôøi oâng noùi hoâm nay, traûi qua ngaøn vaïn naêm, ít thaáy ai ngu si hôn. OÂi thoâi voïng ngöõ! Caùc Ñaïi ñöùc ôû nôi ñaây do tu khoå haïnh, taâm so saùnh caûnh khoå vui, neân caàu ñôøi sau höôûng phöôùc laïc, ôû ñôøi vò lai thoï sinh trong caûnh giôùi luaân hoài, khoâng bao giôø laáy laøm thoûa maõn, ôû trong phieàn naõo laøm nhöõng vieäc khoâng neân laøm. Luaân hoài trong ñoù. Do vì ngaøy nay ôû trong theá gian naøy caàu mong ñôøi sau höôûng laïc thuù, ngöôïc laïi bò nhieàu khoå sôû. Tieân nhaân khoå haïnh laïi noùi: –Baïch Nhaân giaû Vöông töû, quoác chuû nöôùc naøy ôû thaønh Mò-di-la, nhaø vua tröôùc khi toå chöùc hoäi Voâ giaø saùt haïi suùc sinh khoâng phaûi ít ñeå cuùng teá chö Thieân, caàu ñôøi sau thoï höôûng laïc thuù. Boà-taùt laïi noùi: –Phaøm do saùt

sinh maø goïi laø ñaéc phaùp. Vieäc ñoù coù theå goïi laø phaùp haïnh hay sao? Tieân nhaân khoå haïnh laïi baïch: –Phaùp teá töï chö Thieân cuûa chuùng toâi töø tröôùc ñeán nay ñöôïc truyeàn thöøa nhö vaäy. Boà-taùt noùi: –Coù keû laøm ñau khoå ngöôøi khaùc maø cho laø ñaéc phaùp. Ví nhö coù ngöôøi laáy ñaát treùt leân thaân, roài laïi duøng ñaát ñeå lau ñaát treân thaân, thöû hoûi thaân coù heát ñaát hay khoâng? Hoaëc

coù ngöôøi laáy maùu thoa leân thaân roài laïi laáy maùu röûa maùu treân thaân, laøm sao röûa saïch maùu treân thaân ñöôïc! Nhö coù ngöôøi thöïc haønh phi phaùp, mong seõ ñöôïc ñaéc phaùp. Khoâng coù vieäc nhö vaäy. Caùc vò Tieân khoå haïnh ñaùp: –Thaät coù vieäc nhö vaäy. Boà-taùt hoûi: –Vì lyù do gì? Caùc vò Tieân khoå haïnh ñaùp: –Caên cöù vaøo luaän Vi-ñaø. Tieân nhaân ñôøi xöa coù noùi roõ ñieàu naøy. Boà-taùt laïi hoûi: –Luaän Vi-ñaø chö Tieân noùi nghóa aáy ra sao? Caùc vò Tieân khoå haïnh ñaùp: –Trong luaän coù noùi: “Neáu coù ngöôøi cuùng teá chö Thieân thì goïi laø ñaéc phaùp.” Boà-taùt laïi noùi: –Ta laïi hoûi oâng, theo phaùp theá gian gaàn ñaây cuûa caùc oâng, neáu coù ngöôøi gieát deâ cuùng teá trôøi ñaát, goïi laø ñuùng nhö phaùp. Lyù do gì caùc oâng khoâng gieát cha meï thaân toäc ñeå cuùng teá trôøi ñaát. Do vaäy Ta bieát raèng gieát deâ cuùng teá trôøi khoâng coù coâng ñöùc. OÂng thöïc haønh caùc ñieàu phi phaùp, chæ laø yù muoán cuûa caùc oâng nhö vaäy maø thoâi. Baáy giôø Boà-taùt ñöa maét nhìn troâng thaáy moät röøng caây, caùch choã Ngaøi ngoài chaúng bao xa, ñoù chính laø röøng töû thi. Boà-taùt thaáy roài lieàn baûo caùc vò Tieân khoå haïnh: –Caùc Toân giaû haõy nhìn xem caûnh trí maûnh ñaát khu röøng kia seõ thuoäc loaïi khoå haïnh naøo, maø hieän giôø trong röøng hoaëc coù töû thi bò chim aên; hoaëc coù töû thi thaønh ñoáng xöông traéng; hoaëc coù töû thi hieän nay ñang hoûa taùng thaønh moät ñoáng xöông; hoaëc coù töû thi treo treân caây; hoaëc coù töû thi bò quyeán thuoäc saùt haïi, roài trang nghieâm choã ngoài, y theo leã nghi mai taùng ñeå ngöôøi ñôøi sau laáy laøm hoå theïn; hoaëc coù töû thi ñöôïc quyeán thuoäc quaây quaàn beân nhau ñöa ñeán baõi tha ma trong röøng, boû ñoù roài trôû veà nhaø. Caùc vò Tieân khoå haïnh laïi ñaùp: –Thöa Nhaân giaû Vöông töû, ñuùng vaäy, maûnh ñaát khu röøng töû thi kia laø maûnh ñaát coâng ñöùc boá thí thaân bình ñaúng, cuøng chung cho boán ñaúng caáp trong xaõ hoäi khoâng phaân bieät moät ai, neân goïi laø caùnh ñoàng hoang. Coøn maûnh ñaát khu röøng naøy cuûa chuùng toâi, heã ngöôøi naøo boá thí thaân xaùc maø khoâng laáy laøm ñau khoå vôùi sôû nguyeän caàu ñôøi sau ñöôïc toát ñeïp, sau khi cheát hoï lieàn sinh leân trôøi höôûng thuù vui; hoaëc coù haønh giaû gieo mình xuoáng vöïc thaúm; hoaëc ñoát thaân, hoaëc thí thaân maïng, taát caû ñeàu ñöôïc sinh leân trôøi. Boà-taùt laïi noùi: –Neáu ñuùng nhö vaäy, haønh giaû tu khoå haïnh caàu ñôøi sau giaøu coù. OÂi thoâi quaù si meâ! OÂi thoâi, ôû trong voâ thöôøng caàu ñôøi sau phuù quyù töùc caàu ñôøi sau nhieàu oaùn thuø! OÂi thoâi, ñaïi khoå laïi möu caàu ñaïi khoå! Hoï laø nhöõng ngöôøi ngu si, laø ngöôøi voâ trí, laø ngöôøi nhaûy vaøo ñoáng löûa, laø keû naïp maïng vaøo mieäng maõng xaø. Vôùi taøi huøng bieän cuûa Boà-taùt nhö vaäy, Ngaøi ñoái vôùi caùc vò Tieân khoå haïnh duøng lôøi vi dieäu noùi veà ñöôøng loái giaûi thoaùt. Caâu chuyeän ñeán ñaây trôøi ñaõ hoaøng hoân, Boà-taùt trôû veà choã nghæ

cuûa caùc Tieân nhaân. Saùng hoâm sau Boà-taùt laïi du haønh ñeán caùc nôi khaùc, caùc Tieân nhaân theo thöù lôùp caát böôùc theo sau. Boà-taùt ñi chaúng bao laâu, Ngaøi thaáy chö Tieân tieáp tuïc ñuoåi theo, thaáy vaäy Ngaøi lieàn an toïa döôùi moät taøng caây, chö Tieân hoaëc ñöùng hoaëc ngoài bao quanh Boà-taùt.

Luùc aáy trong ñaïi chuùng Tieân khoå haïnh coù moät Tieân nhaân thuoäc haøng Tröôûng laõo, ñeán tröôùc Boà-taùt sinh taâm hy höõu maø baïch: –Thöa Nhaân giaû Vöông töû, keå töø khi Ngaøi ñeán khu röøng naøy, choã ôû cuûa chuùng toâi ñöôïc trang nghieâm, e Nhaân giaû ñi roài quang caûnh naøy lieàn trôû thaønh caùnh ñoàng hoang vaéng. Vì lyù do ñoù, xin Nhaân giaû chôù boû chuùng toâi ra ñi. Vì sao? Laïi nöõa heã ai muoán sinh leân Thieân giôùi neân ôû nôi maûnh ñaát coâng ñöùc naøy maø tu khoå haïnh. Do vaäy Nhaân giaû chaúng neân boû khu röøng nhieäm maàu naøy, laø choã Thaùnh nhaân ñôøi tröôùc tu haønh thanh tònh maø ñi nôi khaùc! Roài Tieân nhaân noùi keä: Ngaøi ñeán ñaây röøng toâi röïc rôõ Nay vaéng Ngaøi boãng thaønh hoang daõ Vì côù aáy ta chaúng xa nhau Nhö ham soáng hình haøi chôù huûy. Noùi keä roài vò Tieân laïi baïch: –Thöa Nhaân giaû Vöông töû, nay ôû ñaây Ngaøi chæ thaáy coù ngöôøi thoâ bæ heøn haï voâ aân nghóa thoâi sao? Hoaëc Ngaøi thaáy coù ngöôøi bò rôi vaøo ñöôøng haïnh taïp nhieãm; hoaëc Ngaøi thaáy coù ngöôøi soáng ñôøi baát tònh haïnh. Neáu khoâng nhö vaäy taïi sao Nhaân giaû khoâng thích ôû laïi ñaây vôùi chuùng toâi? Chö Tieân chuùng toâi muoán cuøng Ngaøi keát nghóa thieän höõu tri thöùc, tuøy thuaän vaâng lôøi Ngaøi chæ daïy thi haønh khoâng daùm choáng traùi, muoán cuøng Nhaân giaû möu caàu ñaït ñöôïc caûnh giôùi thuø thaéng tuyeät vôøi. Giaû söû ngöôøi ñang gaëp vaän xaáu soáng chung vôùi Nhaân giaû vaãn ñaït ñöôïc ñieàu toát ñeïp, huoáng gì laø caùc Tieân nhaân chuùng toâi. Boà-taùt ñöôïc vò Tieân thöôïng thuû xin cuøng Ngaøi caàu phaùp giaûi thoaùt. Boà-taùt hieåu ñöôïc yù hoï, lieàn noùi lôøi theä nguyeän boån taâm cuûa mình, ñoàng thôøi taùn thaùn caùc Tieân nhaân khoå haïnh. Ngaøi noùi: –Naøy caùc Nhaân giaû chö Tieân, ngaøy nay caùc Ngaøi ñaõ chöùng ñöôïc bieän taøi voâ ngaïi, töø tröôùc ñeán nay ñem thaân tu taäp phaùp haïnh nhö vaäy, neân taâm ñöôïc thanh tònh, ñoái vôùi ngöôøi chöa töøng quen bieát maø sinh taâm nieäm aân caàn kính troïng, nay saép chia tay nhö xa caùch ngöôøi thaân yeâu neân raát buøi nguøi. Tình ngöôøi tuy laø vaäy, nhöng phaùp möu caàu cuûa chö Nhaân giaû laø quaû baùo sinh leân Thieân giôùi. Coøn Ta thì chaúng phaûi vaäy. Ta nay chí caàu giaûi thoaùt, yù chaúng muoán caàu höõu ngaõ, nguyeän Ta quyeát ñònh nhö vaäy. Taâm Ta ñaõ quaùn saùt caûnh töôïng cuûa caùc vò roài, ñoái vôùi choã ôû cuûa caùc vò Ta chaúng ham muoán, moät ñaøng muoán taùi sinh trôû laïi, moät ñaøng muoán giaûi thoaùt tam giôùi, hai vaán ñeà heát söùc maâu thuaãn. Nhöng Ta cuõng chaúng phaûi chaúng thích choã ôû naøy, laïi cuõng khoâng ganh tò ngöôøi khaùc, cuõng chaúng phaûi thaáy loãi cuûa ngöôøi khaùc maø boû ra ñi. Nhöng caùc vò ñeàu soáng trong giaùo phaùp caùc vò, tuaân haønh lôøi chæ daïy cuûa baäc Thaùnh hieàn Tieân nhaân ñôøi tröôùc, caùc Ngaøi ñeàu ñaõ ñaéc phaùp cuûa baäc Ñaïi Tieân. Baáy giôø caùc Tieân nhaân thaáy chí caàu giaûi thoaùt toái thöôïng cuûa Boà-taùt, laïi caøng sinh taâm aân caàn aùi kính toân troïng. Khi aáy, trong ñaïi chuùng Tieân nhaân coù moät vò Tieân Phaïm chí, tu haïnh luoân luoân

naèm trong tro, hay thaân naèm saùt beân töû thi, laáy gieû raùch keát laøm y phuïc, tai xanh, maét vaøng, muõi cao, thaân traéng, tay caàm bình nöôùc, nghe Boà-taùt noùi nhö vaäy, lieàn höôùng ñeán tröôùc maët Boà-taùt, taâm raát hoan hyû duøng lôøi taùn döông: –Lôøi noùi cuûa Nhaân giaû heát söùc vi dieäu trình baøy baûn nguyeän toái thöôïng cuûa mình. Ngaøi nay ñang ñoä thieáu nieân, chöa thoï nguõ duïc maø thaáy ñöôïc caùc tai vaï nguõ duïc neân

khoâng khaùt voïng. Coøn coù keû muoán sinh leân trôøi thì hoï ñaâu coù bieát ñöôïc hoaïn naïn sau khi sinh leân trôøi. Keû naøo quaùn saùt nhö vaäy maø mong caàu giaûi thoaùt thì chaúng bao laâu seõ ñöôïc toaïi nguyeän. Neáu Nhaân giaû quaùn saùt ñöôïc nhö vaäy, quyeát ñònh caàu mong giaûi thoaùt tam giôùi, Ngaøi neân mau mau ra khoûi nôi ñaây, ñeán xöù Nhaät xuyeân taïng laø choã ôû cuûa moät vò Tieân nhaân teân laø A-la-la, vò Tieân nhaân naøy nhaát ñònh ñaõ chöùng ñöôïc Chaùnh trí thanh tònh nhaõn. Nhaân giaû coù theå hoïc hoûi nôi vò naøy, seõ nghe ñöôïc con ñöôøng phöông tieän chí chaân. Nhaân giaû nghe ñöôïc con ñöôøng phöông tieän roài, theo yù toâi nhaän thaáy trí tueä Nhaân giaû nhaát ñònh seõ hôn vò aáy. Nhö trí tueä cuøng taát caû töôùng maïo saéc thaân cuûa Nhaân giaû ngaøy nay, quyeát ñònh seõ vöôït qua caùc trí ñeán bôø giaûi thoaùt. Hôn taát caû Tieân nhaân ñôøi tröôùc, vì nhöõng ñieàu hoï chöa töøng chöùng bieát, nay ñaây Ngaøi ñeàu chöùng bieát. Boà-taùt baûo vò Tieân Phaïm chí: –Toâi nguyeän laøm y nhö lôøi Nhaân giaû chæ baûo. Roài Boà-taùt chia tay nhöõng Tieân nhaân khoå haïnh ñaõ toân troïng cung kính aân caàn môøi Ngaøi ôû laïi, ra ñi veà höôùng Tieân nhaân A-la-la. Coù keä noùi: Thaùi töû Thích-ca doøng toân quyù Ñem lôøi kheùo an uûi chö Tieân Quyeát chí höôùng veà A-la-la Chö Tieân khoå haïnh veà boån xöù.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*